

CỤC TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

BÁO CÁO

Tình hình cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN 05 tháng, dự kiến 06 tháng đầu năm và một số giải pháp chủ yếu đẩy nhanh tiến độ cổ phần hóa trong 06 tháng cuối năm 2021

I. Về việc hoàn thiện cơ chế chính sách về cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN

Trong giai đoạn vừa qua, hệ thống các cơ chế chính sách pháp luật phục vụ quá trình cơ cấu lại doanh nghiệp nhà nước (DNNN) đã được ban hành đầy đủ, tiếp tục được ban hành, sửa đổi, bổ sung hoàn thiện, đảm bảo chặt chẽ hơn, công khai minh bạch, tối đa hóa lợi ích của Nhà nước, tháo gỡ khó khăn vướng mắc nhằm đẩy nhanh tiến độ cổ phần hóa, thoái vốn và hạn chế thất thoát vốn, tài sản nhà nước trong quá trình cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN và doanh nghiệp có vốn nhà nước, cụ thể:

1. Các cơ chế chính sách đã ban hành/đã trình cấp có thẩm quyền để ban hành trong 05 tháng năm 2021:

- Nghị định số 36/2021/NĐ-CP ngày 29/3/2021 về ban hành Quy chế quản lý tài chính của Công ty mẹ - Tập đoàn Dầu khí Việt Nam.

- Thông tư số 32/2021/TT-BTC ngày 17/05/2021 của Bộ Tài chính hướng dẫn bán cổ phần lần đầu và quản lý, sử dụng tiền thu từ cổ phần hóa của doanh nghiệp nhà nước và công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên do doanh nghiệp nhà nước đầu tư 100% vốn điều lệ chuyển đổi thành công ty cổ phần.

- Thông tư số 36/2021/TT-BTC ngày 26/05/2021 của Bộ Tài chính hướng dẫn một số nội dung về đầu tư vốn nhà nước vào doanh nghiệp và quản lý, sử dụng vốn, tài sản tại doanh nghiệp

- Bộ Tài chính đã xây dựng, trình Chính phủ xem xét, ban hành Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 167/2017/NĐ-CP ngày 31/12/2017 quy định việc sắp xếp lại, xử lý tài sản công, hiện đang hoàn thiện dự thảo Nghị định theo ý kiến chỉ đạo của TTgCP.

- Về việc chủ trì phối hợp với các cơ quan liên quan nghiên cứu, xây dựng Đề án “Cơ cấu lại doanh nghiệp nhà nước, trọng tâm là tập đoàn kinh tế, tổng công ty nhà nước giai đoạn 2021 - 2025”: Bộ Tài chính đã trình Thủ tướng Chính phủ dự thảo Đề án tại Tờ trình số 75/TTr-BTC ngày 18/5/2021.

2. Đang triển khai xây dựng theo tiến độ 02 Đề án (01 Đề án Luật, 01 Nghị định của Chính phủ), tình hình triển khai cụ thể như sau:

- Rà soát, tổng kết, báo cáo Chính phủ việc sửa đổi, bổ sung Luật Quản lý, sử dụng vốn nhà nước đầu tư vào sản xuất, kinh doanh tại doanh nghiệp và các

văn bản hướng dẫn có liên quan: Bộ Tài chính đang rà soát, tổng kết và đề xuất sửa đổi, bổ sung Luật số 69/2014/QH13 trình Chính phủ để trình Quốc hội xem xét đưa vào Chương trình làm việc của Quốc hội theo phân công tại khoản 1 Điều 1 Nghị quyết số 18/NQ-CP ngày 26/02/2020 của Chính phủ tại kỳ họp Quốc hội tháng 10/2021.

- Bộ Tài chính đã xây dựng Nghị định về quản lý, sử dụng nguồn thu từ chuyển đổi sở hữu doanh nghiệp, đơn vị sự nghiệp công lập và chuyển nhượng vốn nhà nước theo phân công của Chính phủ tại Nghị quyết số 171/NQ-CP ngày 18/11/2020. Ngày 31/3/2021, Bộ Tài chính đã có công văn số 3285/BTC-TCDN lấy ý kiến các Bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp về dự thảo Nghị định; đồng thời đăng tải lên trang thông tin điện tử của Bộ Tài chính và Cổng thông tin điện tử Chính phủ để lấy ý kiến rộng rãi theo quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật. Bộ Tài chính sẽ có công văn lấy ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp, tổng hợp, tiếp thu, giải trình ý kiến của Bộ Tư pháp (trong tháng 05/2021) và dự kiến Bộ Tài chính sẽ trình Chính phủ trong tháng 06/2021.

- Cục TCDN đang xây dựng các Thông tư hướng dẫn các Nghị định của Chính phủ về cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN, bao gồm: Thông tư hướng dẫn Nghị định số 140/2020/NĐ-CP; 02 Thông tư hướng dẫn Nghị định số 129/2020/NĐ-CP ngày 27/10/2020 về chức năng, nhiệm vụ và cơ chế hoạt động của Công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên Mua bán nợ Việt Nam; Thông tư sửa đổi bổ sung Thông tư số 200/2015/TT-BTC ngày 15/12/2015 hướng dẫn một số nội dung về giám sát đầu tư vốn nhà nước vào doanh nghiệp, giám sát tài chính, đánh giá hiệu quả hoạt động và công khai thông tin tài chính của doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp có vốn nhà nước. Trong đó Cục TCDN đã trình Bộ tại Tờ trình số 568/TTr-TCDN ngày 13/5/2021. Hiện nay, Văn phòng Bộ đang trình ngang xin ý kiến của tập thể Lãnh đạo Bộ đối với Thông tư hướng dẫn một số nội dung về xử lý tài chính và xác định giá trị doanh nghiệp khi doanh nghiệp thực hiện cổ phần hóa theo quy định tại Nghị định số 126/2017/NĐ-CP và Nghị định số 140/2020/NĐ-CP:

- Về sửa đổi, bổ sung Nghị định số 87/2015/NĐ-CP ngày 06/10/2015 của Chính phủ về giám sát đầu tư vốn nhà nước vào doanh nghiệp; giám sát tài chính, đánh giá hiệu quả hoạt động và công khai thông tin tài chính của doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp có vốn nhà nước: Căn cứ nhiệm vụ được giao, Bộ Tài chính đã có công văn lấy ý kiến các Bộ, địa phương, doanh nghiệp về vướng mắc khi thực hiện Nghị định số 87/2015/NĐ-CP và kiến nghị nội dung cần sửa đổi, bổ sung. Trên cơ sở ý kiến các cơ quan, đơn vị và tình hình thực tế triển khai, Cục TCDN sẽ tổng hợp, báo cáo Bộ báo cáo Thủ tướng Chính phủ về sự cần thiết phải sửa đổi, bổ sung Nghị định số 87/2015/NĐ-CP trong tháng 6/2021.

II. Tình hình cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN

1. Tình hình cổ phần hóa

a) Kế hoạch cổ phần hóa: Kết thúc giai đoạn 2016 – 2020 thì còn 89 doanh nghiệp chưa hoàn thành kế hoạch cổ phần hóa được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

b) Tình hình thực hiện

Trong 05 tháng đầu năm 2021, Cục TCDN nhận được báo cáo phê duyệt phương án cổ phần hóa 03 doanh nghiệp thuộc Tổng công ty Lương thực Miền Bắc và Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam (không thuộc danh mục doanh nghiệp cổ phần hóa được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt) với tổng giá trị doanh nghiệp là 252 tỷ đồng, trong đó phần vốn của các Tập đoàn, Tổng công ty là 151 tỷ đồng.

3. Tình hình thoái vốn

a) Ngày 23/01/2021, Văn phòng Chính phủ có công văn số 580/CPVP-ĐMDN gia hạn thời gian thực hiện Quyết định số 908/QĐ-TTg ngày 29/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ đến thời điểm Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định phê duyệt danh mục doanh nghiệp có vốn nhà nước thực hiện thoái vốn giai đoạn 2021 – 2025.

b) Lũy kế 05 tháng đầu năm 2021: Thoái vốn với giá trị 286,6 tỷ đồng, thu về 2.165 tỷ đồng, trong đó:

- Thoái vốn nhà nước: đã thoái 03 đơn vị thuộc quyết định số 908/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ với giá trị 52,5 tỷ đồng, thu về 84,1 tỷ đồng.

- Thoái vốn của tập đoàn, Tổng công ty: thoái vốn tại 09 doanh nghiệp thuộc Tập đoàn Cao su Việt Nam, Tập đoàn Viettel, NXB Giáo dục Việt Nam, VNPT, Tổng công ty Thái Sơn với tổng giá trị là 234,1 tỷ đồng, thu về 2.081,3 tỷ đồng.

4. Tình hình bàn giao vốn về SCIC

Lũy kế 05 tháng đầu năm 2021, SCIC đã tiếp nhận quyền đại diện chủ sở hữu của 03 doanh nghiệp của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch là CTCP Du lịch và Xúc tiến đầu tư, CTCP XNK Vật tư thiết bị ngành in và CTCP Phim Giải Phóng với tổng giá trị phần vốn nhà nước chuyển giao là 218 tỷ đồng.

5. Tình hình đăng ký giao dịch, niêm yết trên thị trường chứng khoán của các doanh nghiệp sau khi cổ phần hóa

Ngày 16/12/2020, Bộ Tài chính đã công bố công khai danh sách 759 DNNN cổ phần hóa chưa thực hiện niêm yết/đăng ký giao dịch trên thị trường chứng trên trang thông tin điện tử của Bộ Tài chính.

6. Tình hình sử dụng nguồn thu từ cổ phần hóa, thoái vốn nhà nước năm 2021

Trong 05 tháng đầu năm 2021, số thu từ cổ phần hóa, thoái vốn nộp về Quỹ là 228 tỷ đồng. Số dự kiến thu từ cổ phần hóa, thoái vốn từ Quỹ nộp vào NSNN năm 2021 là 40.000 tỷ đồng theo Quyết định số 1950/QĐ-TTg ngày 28/11/2020 của Thủ tướng Chính phủ về giao dự toán ngân sách nhà nước năm 2021.

Một số giải pháp cụ thể đảm bảo cân đối nguồn thu Quỹ nộp NSNN năm 2021 (40.000 tỷ đồng): Để đảm bảo nguồn thu nộp NSNN năm 2021 thì cần tập trung cổ phần hóa, thoái vốn tại các doanh nghiệp có quy mô vốn lớn, tuy nhiên nguồn thu thực tế còn phụ thuộc khả năng hấp thụ của thị trường (nhu cầu của nhà đầu tư và tình hình thị trường tài chính, chứng khoán; trong một số trường hợp có thể không bán hết số cổ phần chào bán hoặc giá bán không đạt kỳ vọng). Trong đó:

- Về cổ phần hóa: tập trung hoàn thành việc IPO một số doanh nghiệp lớn trong năm 2021 như: Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn – Agribank ; Công ty mẹ Tập đoàn VNPT; MobiFone. Đây là các doanh nghiệp theo Quyết định số 26/QĐ-TTg, thuộc giai đoạn 2017 - 2020 phải hoàn thành cổ phần hóa;

- Về thoái vốn: kiến nghị Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo UBQLVNN chỉ đạo SCIC trong năm 2021 tập trung thực hiện thoái vốn tại Sabeco, Tập đoàn FPT và Tổng công ty cổ phần Bảo Minh.

III. Nhận xét, đánh giá

1. Kết quả đạt được

Hệ thống cơ chế chính sách về cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN tiếp tục được nghiên cứu, hoàn thiện phù hợp với yêu cầu của thực tế, đảm bảo công khai, minh bạch, tránh thất thoát vốn, tài sản của nhà nước. Các DNNN, trọng tâm là các Tập đoàn, Tổng công ty nhà nước tiếp tục được sắp xếp lại tinh gọn hơn, đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế, vừa hoạt động có hiệu quả, đóng góp quan trọng cho NSNN để phục vụ đầu tư phát triển, vừa đóng vai trò quan trọng trong việc điều tiết nền kinh tế, đảm bảo an sinh xã hội, quốc phòng, an ninh và thực hiện nhiều nhiệm vụ kinh tế, chính trị, quốc tế khác.

2. Tồn tại và nguyên nhân

Trong 05 tháng đầu năm, công tác cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN vẫn chưa đạt được kết quả cụ thể (các doanh nghiệp cổ phần hóa, thoái vốn trong 05 tháng đầu năm có 02 doanh nghiệp thực hiện trong năm 2020). Mặc dù thị trường chứng khoán trong nước và thế giới đã từng bước phục hồi, tuy nhiên, việc triển khai bán cổ phần lần đầu của EVNGENCO2 không đạt được kết quả theo kế hoạch đề ra (chỉ bán được tương đương 0.045% tổng số cổ phần dự kiến bán ra). Vẫn còn một số doanh nghiệp cổ phần hóa chưa thực hiện quyết toán cổ phần hóa theo quy định, số lượng doanh nghiệp sau cổ phần hóa chưa thực hiện đăng ký giao dịch, niêm yết trên thị trường chứng khoán, qua đó ảnh hưởng đến quá trình thoái vốn của các doanh nghiệp và ảnh hưởng đến việc thu, nộp tiền thu từ cổ phần hóa, thoái vốn về Quỹ Hỗ trợ sắp xếp và phát triển doanh nghiệp.

Dự kiến trong 06 tháng đầu năm, công tác cổ phần hóa, thoái vốn vẫn chưa thể đạt được nhiều kết quả do trong tháng 5 dịch bệnh Covid-19 đã bùng phát ở nhiều nơi trong cả nước, nhiều biện pháp đã được áp dụng để ứng phó, trong đó nhiều địa phương đã phải cách ly xã hội, việc này ảnh hưởng đến việc triển khai công tác cổ phần hóa, thoái vốn.

IV. Đề xuất giải pháp để tiếp tục hoàn thiện và đẩy mạnh cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN trong 06 tháng cuối năm 2021

1. Giải pháp để đẩy mạnh cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN

Các Bộ, ngành, địa phương, Tập đoàn kinh tế, Tổng công ty nhà nước, DNNN triển khai tổ chức thực hiện nghiêm túc các Nghị quyết của Đảng, Quốc hội, Chính phủ và các chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh, đổi mới và nâng cao hiệu quả hoạt động của DNNN, trong đó:

a) Đề nghị Thủ tướng Chính phủ xem xét, ban hành Quyết định phê duyệt Đề án cơ cấu lại DNNN giai đoạn 2021 – 2025 (thay thế Quyết định số 707/QĐ-TTg); Ban hành Quyết định về tiêu chí, danh mục phân loại doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp có vốn nhà nước và Quyết định phê duyệt danh mục doanh nghiệp thực hiện cổ phần hóa, thoái vốn giai đoạn 2021 – 2025.

b) Đề nghị Văn phòng Chính phủ tham mưu cho Thủ tướng Chính phủ có công văn chỉ đạo, đôn đốc các Bộ, ngành, địa phương tiếp tục đẩy mạnh công tác cổ phần hóa, thoái vốn nhà nước tại doanh nghiệp.

c) Cơ quan đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước tại các doanh nghiệp:

- Thực hiện đúng và đầy đủ quyền, trách nhiệm của cơ quan đại diện chủ sở hữu được giao theo quy định của pháp luật; hoàn thành phê duyệt Kế hoạch sản xuất kinh doanh;

- Tập trung chỉ đạo các Tập đoàn, Tổng công ty, DNNN thuộc phạm vi quản lý thực hiện sắp xếp lại, xử lý nhà, đất theo đúng quy định của pháp luật; thực hiện đầy đủ vai trò của cơ quan thuộc Chính phủ, cơ quan đại diện chủ sở hữu trong quá trình lập phương án, quyết định xử lý theo thẩm quyền và chỉ đạo tổ chức thực hiện phương án xử lý nhà, đất được cấp có thẩm quyền phê duyệt;

- Chỉ đạo các tập đoàn kinh tế, tổng công ty trực thuộc rà soát những vấn đề liên quan đến phương án cơ cấu lại, sản xuất kinh doanh, các vướng mắc khó khăn trong hoạt động sản xuất kinh doanh và trong quá trình triển khai thực hiện cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại để có phương án xử lý đảm bảo triển khai có hiệu quả công tác cơ cấu lại và hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp;

- Ưu tiên tập trung xử lý các tồn tại, yếu kém, các khó khăn, vướng mắc trong việc triển khai các dự án, doanh nghiệp chậm tiến độ, kém hiệu quả thuộc ngành Công Thương;

- Thực hiện nghiêm việc đăng ký giao dịch, niêm yết trên thị trường chứng khoán; bàn giao quyền đại diện chủ sở hữu vốn nhà nước tại các doanh nghiệp thuộc diện phải bàn giao về Tổng công ty Đầu tư và Kinh doanh vốn nhà nước theo đúng quy định của pháp luật;

- Hoàn thành quyết toán công tác cổ phần hóa; xác định số phải nộp/tạm nộp và thực hiện nộp tiền thu từ cổ phần hóa theo quy định, trường hợp không đảm

bảo thời gian thì phải báo cáo Thủ tướng Chính phủ giải trình rõ nguyên nhân và chịu trách nhiệm về sự chậm trễ này;

- Rà soát, phân loại, đánh giá nguyên nhân DNNN sau cổ phần hóa chưa đăng ký giao dịch, niêm yết, báo cáo kết quả thực hiện và chịu trách nhiệm trước Thủ tướng Chính phủ, đồng thời chủ động phối hợp với Bộ Tài chính để tháo gỡ vướng mắc cho các DNNN sau cổ phần hóa; nhắc nhở, phê bình, xem xét kỷ luật đối với người đại diện vốn nhà nước tại doanh nghiệp nếu cố tình không chấp hành, trì hoãn việc thực hiện các nội dung trên.

d) Đối với Ủy ban quản lý vốn nhà nước tại doanh nghiệp

- Chỉ đạo, rà soát, đẩy nhanh tiến độ các bước thực hiện cổ phần hóa các doanh nghiệp quy mô lớn đã bàn giao về Ủy ban Quản lý vốn nhà nước tại doanh nghiệp đảm bảo khả thi, hiệu quả theo quy định và nội dung triển khai Đề án cơ cấu lại các Tập đoàn kinh tế, Tổng công ty nhà nước đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt;

- Tiếp tục kiện toàn bộ máy tổ chức, chủ động phối hợp với các Bộ, ngành, doanh nghiệp tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc trong quá trình hoạt động để thực hiện tốt các chức năng nhiệm vụ được giao; báo cáo Thủ tướng Chính phủ những vấn đề vượt thẩm quyền.

đ) Đối với UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương:

Khẩn trương triển khai thực hiện công tác cổ phần hóa, thoái vốn các doanh nghiệp thuộc danh mục cổ phần hóa, thoái vốn theo quy định (đặc biệt là Thành phố Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh). Triển khai thu, nộp nguồn thu từ cổ phần hóa, thoái vốn các doanh nghiệp thuộc địa phương theo đúng chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ.

e) Nâng cao vai trò, nhận thức, trách nhiệm của người đứng đầu doanh nghiệp trong công tác cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN, gắn kết quả việc thực hiện sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả DNNN với việc đánh giá trách nhiệm của người đứng đầu; đảm bảo công khai, minh bạch, đúng quy định pháp luật, tuân thủ nguyên tắc thị trường, không để xảy ra hiện tượng lợi ích nhóm trong việc triển khai cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN.

g) Các Bộ, ngành tổ chức các đoàn kiểm tra, giám sát tình hình triển khai thực hiện công tác cổ phần hóa, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN, báo cáo Thủ tướng Chính phủ.